

اردو مصدر	فارسی	عینہ مضارع	اردو مصدر	فارسی	عینہ مضارع
جینا	پامیدن	پاید	جکالی کرنا	تبخار کردن	تبخار کت
جھکننا	تکاندن	تکاند	جلد باندھنا	صحافی کردن	صحافی کند
جوتنا	تخم افکندن	تخم افکنده	جھنجھلاتنا	برآشفتن	برآشوبد
جمع کرنا	اندوختن	اندوزد	جھیلنا	بردوش گرفتن	بردوش گبرد
جھارنا	افشاندن	افشانده	جھیلنا	بردوش گرفتن	بردوش گبرد
جھکنا	خمیدن	خمید	جھلانا	جھینا جھین	جھینا نہ
جھڑنا	اقتادون کرنا	اقتد	جون ہونا	قالب برگیرتن	قالب برگیرد
جھڑنا	لاغر شدن	لاغر شو	جھونکنا لکھنا	ہیمہ زدن	ہیمہ زند
جھگڑنا	دراقتادون	دراقتد	جھڑنا پتے کا	یرگ کھنن	یرگ ریڑو
جھرتا	تراویدن	تراود	جھٹلانا	دھن زدن	دھن زند
جھٹلانا	آشفتن	آشوبد	جھپکنا	مڑہ برعم زدن	مڑہ برعم زند
جھینا	زیستن	زید	جھینا	جیا کردن	جیا کند
جھینا	متا بردن	متا برود	جھونکنا	دراقتش زدن	دراقتش زند
جھینا	تراپیدن	تراپد	جھینا ناپاؤن کا	پانچواب فون	پانچواب رود
جھارنا	رفتن	رہو بد	جھپینا	شرح کردن	شرح کند
جھانکنا	نگہ لسن	نگرود	جھڑنا	بہم شدن	بہم شود
جھکننا	تکاندن	تکاند	جوتش دینا	چوشہ پدن	چوشہ شد
جھینا	بردن	برود	چونک لگانا	زلوچیا پمیدن	زلوچیا پاند
جاسختن	در لغز آوردن	در لغز آورد	جوا کھیلنا	قمار باختن	قمار بازی
جوتے مارنا	پاپوش زدن	پاپوش زند	جی میں لانا	در مقام آوردنا	در مقام آورد
جھوٹ لگانا	دروغ نسن	دروغ غیند	جھکننا	دروغی کردن	دروغی کند

اردو مصدر	مصدر رسی	صیغه مضارع	اردو مصدر	مصدر رسی	صیغه مضارع
جهکنا سرکا	سرگرمیاں شتن	سرگرمیاں دارد	جهک مارنا	چک زون	چک زند

مدل دیار مُنت (ج) ہانی دیار مُنت

چاہتا	خواستن	خواہد	چہرنا	چرخن چرخون	در و عن چرخون
چاہتا	لبسیدن	لبسد	چھاوئی چھانا	اردو زون	اردو زند
چپکنا	مخپیدن	مخسد	چھیلنا	پشخو رون	پشخورد
چاہنا	بایستن	باید	چھٹنا	بشلیب دن	بششد
چپکنا	چسپیدن	چسپد	چھپو لگانا	پاروون	پارد
چپ رہتا	وم کشیدن	وم کشد	چھوونا	توزیدن	توزو
چرنا	چریدن	چرد	چکر دیتا	دنیسہ کردن	وقیل کند
چکھتا	چشیدن	چشد	چھٹنا	رہ اتقادون	راہ اتھند
چھٹنا	رفتن	رود	چھوونا	پوھتن	بیوزو
چپکھتا	ذائقہ چریدن	ذائقہ چرد	چھٹ کا پھنا	ٹو بیدن	ٹوہد
چپکھانا	تاب خوردن	تاب دہد	چھاپنا	قالب زون	قالب زند
چھٹنا	چسپدن	چسپند	چھاپنا	طبع کردن	طبع کند
چوسنا	کھپیدن	کھد	چاند و بھنا	ماہ نو دیدن	ماہ نو بیند
چھپاننا	گزییدن	گزیند	چھتی کرنا	مشتال کردن	مشتال کند
چھیدنا	سپیدن	سپند	چھاپنا	چاپ کردن	چاپ کند
چھاسنا	چھتن	بیزد	چھاپہ مارنا	بشخون زون	بشخون زند
چھسٹرکھتا	باشپیدن	پاشد	چھڑانا	سوا کردن	سوا کند
چیدرنا	خوششدن	خوششد	چھٹنا	سیوختن	سیوزد

اردو مصدر	منشأ رسی	صیغه مضارع	اردو مصدر	منشأ رسی	صیغه مضارع
چرانا	دندیدن	دزدود	چٹ کرنا	همیش خوردن	همیش خورد
چکنا	وانه چیدن	وانه چید	چٹانا	سیتل کردن	سیتل کند
چسلانا	راندن	ران	چکونین	بیکج گزفتن	بیکج گزفت
چجکنا	درخشدن	درخش	چرانا	غمانیدن	غماند
چومنا	ارج گرفتن	ارج گیری	چلانا	سریج خوردن	سریج خورد
چینا	بوسیدن	بوسد	چکونین	چلوک زدن	چلوک زد
چهورنا	ربودن	رباید	چرانا	پوست کندن	پوست کند
چکنا	گزارش	گزارد	چھانا	زخم زدن	زخم زد
چینا	آشناندن	آشنا	چکنا	شکستن	شکست
چیلنا	لیدن	لید	چھانا	چکانا	چکانا
چیلنا	خراشیدن	خراشد	چھانا	چھانا	چھانا
چراغ جلانا	افروختن	افروزد	چھانا	چھانا	چھانا
چرخنا	برشدن	برشود	چھانا	چھانا	چھانا
چرخنا	سوار شدن	سوار شود	چھانا	چھانا	چھانا
چھورنا	لبیدن	لباید	چھانا	چھانا	چھانا
چھکنا	شاشیدن	شاشد	چھانا	چھانا	چھانا
چھٹانا	شک دادن	شک دهد	چھانا	چھانا	چھانا
چھکارنا	ارج کردن	ارج کند	چھانا	چھانا	چھانا
چھکانا	چرب نمودن	چرب نماید	چھانا	چھانا	چھانا
چھورنا	گسارون	گسارد	چھانا	چھانا	چھانا
چھکانا	رنجیدن	ریزد	چھانا	چھانا	چھانا

اردو مصدر	مصدر فارسی	صیغه مضارع	اردو مصدر	مصدر فارسی	صیغه مضارع
چھلکتا	رکھتیں	ریزوں	چھٹانا	ریزوں	ریزوں
"	لیالب شرن	لیالب شوو	چھٹکارنا	لیالب شوو	در اکړون
چراغنا	بالا برآمدن	بالا برآید	چھٹیا دینا	بالا برآید	سرو کړون
چھین لینا	بزور گرفتن	بزور گیر	چھلانگ مارنا	بزور گیر	بر جسٹن

مڈل ویمارٹنٹ (خ) ہالی ویمارٹنٹ

خریدنا	خریدین	خرڈ	خرائے لینا	خرڈ	خریدین
خرچتا	صرف کردن	صرف کند	چیمہ لگانا	صرف کردن	چا ورژون
خرخرانا	غرفش کردن	غرفش کند	خوراک بچانا	غرفش کردن	شریدین

(۲)

دلنا	دلیدن	دلہ	دکھنا	دلہ	دلیدن
وم لیتا	آرام گرفتن	آرام گیرو	دھکیلنا	آرام گیرو	پہلو زون
دوہتا	دوشیدن	دوشند	دھکا دینا	دوشند	صدرہ وادون
دھونا	شستن	شوید	دباننا	شوید	فزون شادن
دھوکنا	دسیدن	دہد	دہی جانا	دہد	ناسیدن
دھکارنا	راتدن	راند	دانت پینا	راند	دندان سائیدن
دیکھنا	دیکن	دیکھ	دانتہ پڑنا	دیکھ	تخم افندن
وم لینا۔ سائینا	نفس گرفتن	نفس گیرو	دباننا	نفس گیرو	زیر کړون
وم دینا	قریب وادون	قریب دہد	دکھ او اکرنا	قریب دہد	نمودون
دورٹنا	شتافتن	شتابہد	دم ہلانا	شتابہد	دین ہینا

اردو مصدر	مصدر فارسی	صیغه مضارع	اردو مصدر	مصدر فارسی	صیغه مضارع
وہارنا	غزیدن	عزدا	دولتی مارنا	حجفہ زون	حجفہ زند
دھارنا	نہادن	نہند	دھوپ دینا	آفتاب دین	آفتاب دہد
دھسنا	مزورفتن	مزدورود	دعا کرنا	دست برآوردنا	دست برآورد
دھوکرنا	لغخیدن	لغخند	دانت کڑ کرنا	غریبہ کرون	غریبہ کھند
دھنکارنا	زجر نمودن	زجر میناید	دانت کھچھو ہونا	دندان کھنڈنا	دندان کھنڈن
دھکانا	ترساییدن	ترساند	داخل ہونا	بارشیدن	بارشود
دینا	دادن	دہد	دوڑنا	پلٹا نمودن	پلٹا کرنا
دیگر کرنا	دل دادن	دل دہد	دولتی مارنا	لکڑون	لکڑوند
دعا دینا	دعا گفتن	دعا گوید	دوالی مٹانا	چراغوں کرون	چراغوں کھند
دھکتا	دروشدن	دروشدو	دھول مارنا	سرخکی ڈون	سرخکی زند
دھول اڑانا	گردا نگیختن	گردا نگیڑو	دھچا کرنا	چھیدون	چھید زند

ڈال ڈیپارٹمنٹ (د) ہالی ڈیپارٹمنٹ

ڈالتا	انگندن	انگند	ڈانگنا	لغزیدن	لغزند
ڈیلونا	درآب بردن	درآب برد	ڈیلونا	سماوان گزفتن	سماوان گزید
ڈرنا	ترسیدن	ترسد	ڈاکا ڈالنا	راہ زون	راہ زند
ڈکار لینا	آرو عیندن	آرو عذ	ڈبکی دینا	عوطہ دادن	عوطہ دہد
ڈھیر کرنا	انبار دن	انبارد	ڈسنا	گزیدن	گزد
ڈانٹنا	زجر نمودن	زجر میناید	ڈنک مارنا	میشن دن	میشن زند

ار و مصدر	مصدر فارسی	صیغه مضارع	ار و مصدر	مصدر فارسی	صیغه مضارع
دوبنا	عرق شدن	عرق شود	دورنا	قطره زدن	قطره زند
دھونڈنا	جستن	جوید	دھالنا	داجیدن	داجند
دھاننا	پوشانیدن	پوشاند	دھانکنا	سرپوش کردن	سرپوش کند
دھلکنا	علطیدن	علطد	دھیل کرنا	تنبلی کردن	تنبلی کند
"	رنجستن	ریزو	دھارین بنا	پشچی دادن	پشچی دهد
دھونڈی پھوانا	چار زدن	چارزند	دھول بجانا	لوبت زدن	لوبت زند

مدل میا رمنٹ (۱) مانی ویپا رمنٹ

رہیتا	لغزیدین	لغزید	رچنا پچنا	گوارا شدن	گوارا شود
رہو کرنا	رفو کردن	رفو کنند	رونی لونا	پینہ زدن	پینہ زند
رنگ اڑنا	رنگ بویینا	رنگ و پرو	رہیتنا	سومن کردن	سومن کند
روھنا	دیگر شدن	دیگر شود	رھت کرنا	دستوری دادن	دستوری دهد
رونا	نالیدن	نالند	رھبتا	فریقہ شدن	فریقہ شود
رودنا	پانمال کردن	پانمال کند	رھتا	عاجز شدن	عاجز شود
روزہ رکھنا	روزہ داشتن	روزہ دارد	رھنگی کرنا	موتی تن جاسن	موتی تن بخیرد
رہتا	بودن	بود	روشن کرنا	افروزان	افروزد
رھتا	ازبر کردن	ازبر کند	رونا	گریہین	گریہد
روزہ کھلنا	افطار کردن	افطار کند	"	نالیدن	نالند
رھگنا	رزیدن	رزود	رہتا	انندن	انند

اردو مصدر	فارسی مصدر	اردو مصدر	فارسی مصدر	صیغه مضارع
<h2>مُدُل و سِيار مُنْت (س)</h2>				
ستانا	آنزدن	آزرد	جوهر کردن	جوهر کنند
سُرنا	بو کردن	بو کند	از هم کشیدن	از هم کشند
سرکولنا	سر بر منبه کردن	سر بر منبه کند	عقدہ کشادن	عقدہ کشاید
سردکھنا	ورد سر شدن	ورد سر شود	گرو کردن	گرو کند
سکنا	توانستن	تواند	دست یافتن	دست یابد
سکنار طاعت	یارستن	یارو	آئین بستن	آئین بندد
سلگنا	افزودن	افزودد	دار کشیدن	دار کشد
سجھنا	فہمیدن	فہمید	برگرسی نشانیدن	برگرسی نشاند
سنوارنا	پراستن	پراید	یک سو کردن	یک سو کند
سونما	خفتن	خوابد	نقب زدن	نقب زند
سوچنا	اندیشیدن	اندیشد	ستودن	ستاید
سجھنا	زیبیدن	زیبید	انگش شدن	انگش شود
ستانا	آرام گرفتن	آرام گیرد	فراہم کردن	فراہم کنند
سلجھانا	وا کردن	وا کنند	خوشیدن	خوشد
سلگنا	سوختن	سوزد	تحویل نمودن	تحویل منساید
عانا	گنجیدن	گنجد	تدارک کردن	تدارک کند
سننا	شنیدن	شنود	چاییدن	چایید
سنوارنا	آراستن	آراید	ہار کردن	ہار کند
سونگھنا	بومیدن	بوید	دست پاچہ شدن	دست پاچہ شود

اردو مصدر	فارسی مصدر	صیغه مضارع	اردو مصدر	فارسی مصدر	صیغه مضارع
سونا	خواهیدن	خواهد	سیتی بجانا	تپمیدن	تپلد
سوتپنا	سپردن	سپرد	سوراخ کرنا	سنتیدن	سنتد
سینا	دوختن	دوند	سرحب کرنا	سرخچ خوردن	سرخچ خورد
سینکا	آتش کاری کردن	آتش کاری کند	سفر کرنا	رخت بستن	رخت بندد
سولگھنا	ستیمیدن	شمد	سینگ اارنا	شاخ زدن	شاخ زند
سیکھنا	آموزفتن	آموزد	سانگ بھرنا	والو چامیدن	والو چساید
ش					
شور کرنا	نالیدن	نالند	شراب پینا	عرق خوردن	عرق خورد
شرمانا	حیا کردن	حیا کند	شوق ہونا	ترکیدن	ترکد
شروع کرنا	آغازیدن	آغازد	شرمندہ ہونا	ترسیدن	ترشود
ص					
صبر کرنا	شکیبیدن	شکیبند	صاف کرنا	پالودن	پالاید
صاف کرنا	شتردن	شترد	صدر پر مٹھینا	دست گزیدن	دست گزد
صبر کرنا	صناعت کردن	صناعت کند	صاحب سلامت کرنا	سلامی شدن	سلامی شود
ف					
فتر مانا	فرمودن	فرماید	فضول کھنا	لافتیدن	لافتد
فرعن کرنا	گرفتن	گیرد	مخسر کرنا	فمازیدن	فمازد
فرب دینا	فرب دادن	فرب دہد	فہاش کرنا	فماورب دادن	فماورب دہد

اردو مصدر	مصدر رسی	صیغه مضارع	اردو مصدر	مصدر رسی	صیغه مضارع
فرب کھانا	دم خوردن	دم خورد	فیر کرنا	فیر کرنا	فیر کرنا
فربا کرنا	داوڑن	داوڑو	فائدہ اٹھانا	فائدہ اٹھانا	فائدہ اٹھانا
قائین ہونا	لفٹام بستن	لفٹام بند	فوج کا قطار پانہ	فوج کا قطار پانہ	فوج کا قطار پانہ
(ق)					
قبولنا	پزیرفتن	پزیرد	قیمت پانا	قیمت پانا	قیمت پانا
قبول کرنا	ورزیدن	ورزد	قیمت کرنا	قیمت کرنا	قیمت کرنا
قیمت پانا	بہا گرفتن	بہا گیرد	قلا بازی کھانا	قلا بازی کھانا	قلا بازی کھانا
(ک)					
کاشنا	یریدن	یرد	کایا پلٹنا	کایا پلٹنا	کایا پلٹنا
کاشنا	ورودن	ورود	کترنا	کترنا	کترنا
کاش کھانا	گزیدن	گزد	کشتی لڑنا	کشتی لڑنا	کشتی لڑنا
کشتی لڑنا	آویختن	آویزد	کپڑے بدلنا	کپڑے بدلنا	کپڑے بدلنا
کوشنا	کوفتن	کوبد	کر جانا	کر جانا	کر جانا
کھڑا ہونا	ایستادن	ایستد	کیاری ستانا	کیاری ستانا	کیاری ستانا
کھجنا	خاریدن	خارید	کانا پھوسی کرنا	کانا پھوسی کرنا	کانا پھوسی کرنا
کھودنا	کاویدن	کاوید	کھٹے ہونا	کھٹے ہونا	کھٹے ہونا
کھولنا	کشادن	کشاید	کپڑے اتارنا	کپڑے اتارنا	کپڑے اتارنا
کھنا	گشتن	گشید	کرتی کھپانا	کرتی کھپانا	کرتی کھپانا
کھٹنا	رشتن	رشد	کرسنا	کرسنا	کرسنا
کھیننا	لرزیدن	لرزید	کوریج کرنا	کوریج کرنا	کوریج کرنا
کھٹہ ہونا	کشیدن	کشید	کڑھنا بھینا کا	کڑھنا بھینا کا	کڑھنا بھینا کا

اردو مصدر	مصدر فارسی	صیغه مضارع	اردو مصدر	مصدر فارسی	صیغه مضارع
کرنا	کردن	کند	کوسنا	کوسنا	پد دعا داون
کوشش کرنا	کوشیدن	کوشد	کھاسنا	کھاسنا	سرفس
کھیلنا	باختن	بازو	کھوٹنا	کھوٹنا	موب کیندن
کودنا	جستن	جبد	کندھی لگانا	کندھی لگانا	حیقت کردن
کھلنا	شگفتن	شگوف	کھرکھانا	کھرکھانا	گرا جیدن
کھینچنا	کشیدن	کش	کسلانا	کسلانا	پڑ مردن
کرکری کرنا	تذلیل نمودن	تذلیل نماید	کمان چرھانا	کمان چرھانا	زہ نمودن
کسلانا	امزدن	امزد	کنگھی کرنا	کنگھی کرنا	شانہ زدن
کند ڈالنا	کند انداختن	کند اندازد	کوچنا	کوچنا	خلییدن
کھرکھونا	یرقاستن	یرقیزد	کھرچنا	کھرچنا	زودون
کھینا	کشتی راندن	کشتی راند	کھر کرنا	کھر کرنا	سره نمودن
کوچ کرنا دمرنا	رحلت نمودن	رحلت نماید	کھنکارنا	کھنکارنا	گلوروشن کند

ک

کھانا	سراپیدن	سراید	کھورنا	کھورنا	چشم نمودن
کھارنا	دفن نمودن	دفن کند	کھڑنا	کھڑنا	ننگھی کردن
گرننا	افتادون	افتد	کھال ہونا	کھال ہونا	زخم خوردن
گرم ہونا	تفتن	تفتد	گھور دور کرنا	گھور دور کرنا	سپ والی کرنا
گزرنا	گزشتن	گزرود	کھوٹنا	کھوٹنا	مہر کشیدن
گھن	پوسیدن	پوسد	گھراننا	گھراننا	دست پابہ کشنا
گھالی دینا	دشام دادن	دشنام دہد	گھات گھانا	گھات گھانا	کھین بستن

اردو مصدر	مصدر فارسی	صیغه مضارع	اردو مصدر	مصدر فارسی	صیغه مضارع
گرم کردن	آمیختن	از گرمی می‌گردد	گرم می‌نهد جان	آمیزد	از گرمی گرفتار
گرم بودن	تفیدن	مقصود سازد	گرمنا فوج نکا	تفید	مقصود ساختن
گرمی	غزیدن	در میان گیرد	"	غزد	در میان گرفتن
گرمی	گدختن	هر روز بیشتر شود	گرمی	گدازد	هر روز بیشتر شدن
گرمی	اندیشیدن	در آید	گرمی آنا	اندیشد	در آمدن
گرمی	بهم زدن	گرم بندد	گرمی وینا	بهم زند	گرم بستن
گرمی	سر زدن	عقد بندد	"	سر زند	عقد بستن
گرمی	ساییدن	غلیج کند	گرمی آنا	ساید	غلیج کردن
گرمی	کاستن	فری شود	گرمی آنا	کاپد	فری شدن
گرمی	کشیدن	پیش کند	گرمی آنا	کشد	پیش کردن
گرمی	خرامیدن	در کنار آید	گرمی آنا	خرامد	در کنار آمدن
گرمی	گشت کردن	موانع کند	گرمی آنا	گشت کند	موانع کردن
گرمی	خروشیدن	تر نخند	گرمی آنا	خروشد	تر نخیدن
گرمی	دست در گریبان	بگیری کند	گرمی آنا	دست در گریبان	بگیری کردن
گرمی	تنگ انداختن	جینا بندد	گرمی آنا	تنگ اندازد	جینا بستن
گرمی	زمین خوردن	سرا می‌شند	گرمی آنا	زمین خورد	سرا می‌شدن
گرمی	خزیدن	پیوند کند	گرمی آنا	خزد	پیوند کردن
گرمی	اشفتن	تیره شدن	گرمی آنا	آشوبد	تیره شدن
گرمی	گردن زدن	الحاح کند	گرمی آنا	گردن زند	الحاح کردن
گرمی	شمردن	گرمی آنا	گرمی آنا	شمرد	گرمی آنا
گرمی	کلیان کردن	مغز آورد	گرمی آنا	کلیان کند	مغز آوردن

اردو مصدر آمداری صیغه مضارع اردو مصدر آمداری صیغه مضارع اردو مصدر آمداری صیغه مضارع

مدل شمارش (ل) های و شمارش

آوردن	آورد	لایق هونا	شاستن	شاید
چسپیدن	چسپید	کت پت هونا	بشوراندن	بشوراند
دویدن	دوید	له طه جانانا	غارت شدن	غارت شود
خوابانیدن	خواباند	لا ونا	بار کردن	بار کند
همپیدن	همپید	لالق هونا	سزیدن	سزد
جنگیدن	جنگد	گرنانا	دست و پنجه شدن	دست و پنجه شود
سببیزیدن	سببیزد	لشکارنا	آغالیدن	آقالد
لوز دیدن	لوز وید	للو پتو کرنا	آشمالی کردن	آشمالی کند
آغشتن	.	للكارنا	غفر زدن	غفره زند
آلوده شدن	آلوده شود	للهمانا	شاداب شدن	شاداب شود
آویختن	آویزد	لشکارنا جارو هونا	سان دادن	سان دهد
غلفیدن	غلفد	لستار هونا	راندن	راند
لرزیدن	لرزد	لستار هونا	سم فکندن	سم افکند
آغشتن	.	لگام دین	حیام دادن	حیام دهد
چسپیدن	چسپید	لجسانا	شهره کردن	شهره کند
نوشتن	نویسد	لشکر دانانا	لشکر انداختن	لشکر اندازد
بجای نشستن	بجای نشیند	لجھانانا	فانده گرفتن	فانده گیرد
باز نشستن	باز رود	لجھانانا	ربودن	رباید
تاراج شدن	تاراج	للهمانا	سرسبز شدن	سرسبز شود

اردو مصدر	فارسی مصدر	اردو مصدر	فارسی مصدر	اردو مصدر	فارسی مصدر
لیتا	گرفتن	لرانا	گردد	آویختن	آویزد
(م)					
مارتا	زدن	مواظقت کرنا	زند	درساختن	درسازد
مانگتا	طلبیدن	موتنا	طلبد	گیرکردن	گیرکند
ماننا	پزیرفتن	بیچنا	پزیرد	نظر بستن	نظر بندد
مرعجانا	پژمردن	مچلنا	پژمرد	بے قابول شدن بے قابو شود	
مشکنا	جنبیدن	مشفق ہونا	جنبید	بیم گردیدن	بیم گردد
مڑوڑنا	چھیدن	سوسنا	چھید	فشار داون	فشار دہد
لمنا	پیوستن	سکرانا	چوند	تقسیم کردن	تقسیم کند
ملا مت کرنا	تکوبیدن	مشکلیں کسا	تکوبد	کتف بستن	کتف بندد
مڈپ کرنا	آبیزیدن	مکرطنا	آبیزد	دیو پاشدن	دیو پاشد
مار پالنا	کشتن	منہ کھٹلانا	کشد	بیخ انداختن	بیخ اندازد
مانتا	قبول کردن	منہ لینا	قبول کند	رو بجا پھیرنا	رو بجا پھیرد
مانگتا	خواستن	منہ دھنا	خواہد	خام کردن	خام کند
مرنا	مردن	موسنا	میرد	ورژیدن	ورژد
مرجانا	حمیدن	متھنا	خمد	شیر زدن	شیر زند
مشغول کرنا	پر داختن	مٹانا	پر دازد	نایدید کردن	نایدید کند
مانا	ساختن	مکنا	سازد	از کفہ خود در کفہ خود بر کردن	
دھنا	بر خوردن	منہ چینا	بر خورد	دست زدن	دست دوزند
دھنتا	دست داون	منہ چڑھانا	دست دہد	رو نما میدن	رو نما یابد

اردو مصدر	مصدر فارسی	عینہ مفاع	اردو مصدر	مصدر فارسی	عینہ مفاع
منہ دھنا	کشیدن	کش	منہ کو بل کرنا	برو دہنا	برو دہنا
مول لینا	خریدن	خرید	منہ میں پانی پھرنا	آب دہنا	آب دہنا
معلوم کرنا	انگاردن	انگارد	مہندی لگانا	حنا بستن	حنا بستن
منہ کھولنا	دہن کشا	دہن کشا	مہربانی کرنا	دل نمودن	دل نماید
منہ توچنا	روح کشیدن	روح کشا	منگنی کرنا	نامرزو کرنا	نامرزو کرنا
تانا	تاشیدن	تاشد	خطیبہ کرنا	خطیبہ کرنا	خطیبہ کرنا
ہونڈنا	ستر دن	ستر دن	سٹھی باندھنا	کھٹ چنچ کرنا	کھٹ چنچ کرنا
پدو کرنا	یاری کردن	یاری کند	منہ پھیرنا	عنان تافتن	عنان تافتن
سجراپن کرنا	ظرافت کردن	ظرافت کند	مقابل ہونا	طرف شدن	طرف شدن
شغول کرنا	پرداختن	پردازد	میلا ہونا	شوخییدن	شوخییدن
معلوم کرنا	انگاشتن	انگارد	موجھ پرتاویں	بروت تاپنا	بروت تاپنا
مرنا	سقط شدن	سقط شود	میل کرنا	گراہیدن	گراہیدن
سننا	رہا مند شدن	رہا مند شود	ہسر کرنا	مہر گن گھٹن	مہر گن گھٹن
عینہ بر سنا	باریدن	بارد	میخ ٹھوکننا	میخ کو فتن	میخ کیا

ان

تاپنا	پیمودن	پیماید	ننگھرنا	ننگھ آردن	ننگھ آردن
ناز کرنا	نازیدن	نازد	نخلت	اد بار دن	اد بار دن
سجھنا	افشردن	افشرد	نورہ لگانا	نورہ بکار آردن	نورہ بکار آردن
نقش کرنا	نگاریدن	نگارد	نمک چکھنا	چاشنی گرفتن	چاشنی گیری
نوازنا	نواختن	نوازد	نکال لانا	بر آوردن	بر آوردن

اردو مصدر	فارسی مصدر	اردو مصدر	فارسی مصدر	اردو مصدر	فارسی مصدر
بارنا	باریدن	بارو	بارش	دور شدن	دور شدن
ہٹنا	جنبیدن	جنبہ	ہٹنا	آغا لیدن	آغا لیدن
پھرنانا	گردیدن	گرد	ہونٹ چباننا	لب گزیدن	لب گزیدن
ہٹلانا	گھٹت شدن	گھٹت شود	ہندی پر چانا	سفتہ کردن	سفتہ کردن
ہٹینانا	گرتن	گردد	ہر ہر اٹانا	دست پاچہ شدن	دست پاچہ شدن
ہٹ چلانا	دست یازیدن	دست یازو	ہٹ کرنا	ایرام نمودن	ایرام نمودن

بات سوم

مڈل ڈیپ آرٹ

مشق اول

قاعدہ نمبر ۱ کی یاد سے فقرات ذیل کی فارسی بناؤ

(۱) اس پر (۳) اس پر (۳) اس سے (۴) اس سے (۵) اس میں (۶) اس میں
 (۷) بچہ سے (۸) ہم کو (۹) اس کو (۱۰) مجھ کو (۱۱) اپنے لئے (۱۲) تمہارے لئے
 (۱۳) وہ نہیں ہے (۱۴) تو ہے (۱۵) تم ہو (۱۶) میں ہوں (۱۷) جو کوئی (۱۸)
 کتنا ہے (۱۹) ٹھیک ہے (۲۰) جہاں تک ہو سکے (۲۱) کیسا ہے (۲۲) دینا

ہے (۲۳) کہاں (۲۴) ماں (۲۵) کوئی نہیں (۲۶) کیا چیز ہے؟ (۲۷) کون
 ہے (۲۸) سب کچھ ہے (۲۹) سب آدمی ہیں (۳۰) یہی ہے (۳۱) وہی ہے (۳۲)
 اس کا ہے۔ (۳۳) نہیں (۳۴) اس کا نہیں (۳۵) اچھا (۳۶) کیا ہوا۔

حل مشق (۱)

فارسی و اردو بتاؤ

۱۱۔ براؤ (۲) بریں (۳) ازو (۴) ازیں (۵) دراں (۶) دریں (۷) از تو (۸) مارا (۹)
 اورا (۱۰) مراد (۱۱) برائے خود (۱۲) برائے شما (۱۳) او میت (۱۴) تو ہستی (۱۵) شما ہستی
 (۱۶) ہم یا من ہستم (۱۷) ہر کہ (۱۸) چہ قدر مت (۱۹) درست است (۲۰) تا تو آئید
 (۲۱) چسگو نہ است (۲۲) مچیان است (۲۳) تجا (۲۴) آجا (۲۵) کسے میت (۲۶)
 چیت (۲۷) کیت (۲۸) ہمہ چیز است (۲۹) ہمہ مردم اندر (۳۰) ہمیں است (۳۱)
 است (۳۲) از دست (۳۳) فیر (۳۴) از دست (۳۵) خیر (۳۶) چہ شد

سوالات

خیر اور چشم نہیں کیا فرق ہے؟ (۲) ہر کہ اور ہر چہ میں کیا فرق ہے (۳) بریں - بدیں
 براں - بدان میں کیا تبدیلی ہوتی ہے؟ (۴) مرا - ترا - ازو - کیت اور چیت اصل میں
 کیا تھے۔

جوابات

(۱) خیر انکار اور اقرار دونوں موقعوں پر لولا جاتا ہے اور چشم صرف منظور کر لیا آتا ہے (۲)
 ہر کہ جاندار کے لئے اور ہر چہ چیز کے لئے آتا ہے (۳) بدیں اصل میں براں تھا جس الف کو
 ذال سے بدل کر میں بولتے ہیں۔ اسی طرح براں کی (ر) کو وال سے بد لکر بدیں کہتی ہیں
 (۴) مرا - ترا - ازو - کیت - چہ است - چہ استغنی کر دئے گئے۔

مشق دوم^(۱۲)

(۱) یہ اور ہے (۲) وہ اور ہے (۳) ایک پھر ہوئی (۴) یہ ایسا ہے (۵) وہ نہیں ہے (۶) نہیں نہیں اور ہے (۷) کہاں ہو (۸) یہاں پر کوئی آدمی نہیں (۹) وہاں پر سب کچھ ہے (۱۰) یہاں سے وہاں تک (۱۱) کتنا ہو گا (۱۲) کب کے جا رہے ساتھ ہے (۱۳) وہاں
 (۱۴) ایسا ہوا (۱۵) وہ بھی ہے (۱۶) جو کچھ ہے ہے (۱۷) جب وہ بھی نہیں تو یہ بھی نہیں
 (۱۸) یہی ہے (۱۹) سوہن کا ہے (۲۰) کچھ نہیں (۲۱) اب تک ہی (۲۲) ہو ہو بیٹھا نہیں (۲۳) ہے کیا ہو گیا (۲۴) جو کچھ ہوا ہو گیا (۲۵) تم کے آدمی حاضر
 ہو (۲۶) ہم میں سے ایک شخص غیر حاضر ہے (۲۷) یہ طلبہ قابل اور لائق ہیں

حل مشق دوم

(۱) این دیگر است (۲) وہاں دیگر است (۳) یک ساعت شد (۴) این خیانت
 است (۵) آن نیست (۶) نے نے دیگر است (۷) شما کجا هستید (۸) اینجا کے نیست
 (۹) آن جا ہمہ چیز است (۱۰) ازیں جاتا آنجا (۱۱) چه قدر یا شد (۱۲)
 از کے یا است (۱۳) بہ بہ چنان شد (۱۴) او ہم است (۱۵) ہر چه ہست است (۱۶)
 چون او نیست این ہم نیست (۱۷) ہمیں ہست (۱۸) از سوہن ہست (۱۹) از سوہن چیز ہے
 نیست (۲۰) تا حال است (۲۱) تا کون ہست (۲۲) من وعن درست نیست (۲۳)
 فوسا چه شد (۲۴) ہر چه شد شد (۲۵) شما چند مردم حاضر هستید (۲۶)
 از اشخاص غیر حاضر است (۲۷) این طلبا قابل و لائق اند

سوالات

(۱) ان جملوں میں کون سے الفاظ تبدیل نہیں کئے گئے اور کیوں نہیں کئے گئے (۲)
 اہم طرف کے لئے کون سے اہم بولے گئے ہیں (۳) یہ اور فوسا کیسے الفاظ ہیں

(۴) چپند اور ہر چپند کا استعمال بتاؤ۔

جوابات

- (۱) حاضر غیظ حاضر۔ شخص۔ طلبیا۔ قابل اور لائق۔ الفظا تبدیل نہیں کئے گئے کیونکہ قاعدہ نسبت (۳) کے بموجب استعمال کئے جاسکتے ہیں۔
- (۲) ایجا۔ اسجا طرف مکان کے لئے بولے گئے ہیں۔
- (۳) یہ بحرف انبساط اور فوسا حرف تاسف ہے۔
- (۴) چپند لعداد کے موقع پر اور ہر چپند تاکید کے لئے بولا جاتا ہے۔

مشق سوم

ان سوال و جواب کی فارسی بناؤ اور دیکھو کہ محاورے میں کون سے لفظ آخری متروک کر دئے گئے ہیں؟

(۱) سوال وہ ہمارے ساتھ کیوں ہے؟	جواب خبر نہیں کیوں ہے۔
(۲) سوال تم کب سے ساتھ ہو؟	جواب جمع سے
(۳) سوال تم کو خبر ہے کہ وہ کیسا ہے؟	جواب ہم کو کیا خبر؟
(۴) سوال تم کو خبر نہیں کہ ایسا ہوا؟	جواب ہم کو خبر نہیں کہ کیا ہوا
(۵) سوال ادھر کون ہے؟	جواب ادھر کوئی نہیں
(۶) سوال کیا تم بھی بیچ میں ہو؟	جواب ناں
(۷) سوال بیچ میں کس کے لئے ہیں؟	جواب مومن کے واسطے
(۸) سوال تم کہاں ہو؟	جواب ہم سب یہاں ہیں۔
(۹) سوال اگر میں ہوں تو وہ بھی ہے؟	(۱۰) ہم نہیں ہیں تو کوئی بھی نہیں
(۱۱) سوال اگر کوئی نہیں ہے تو ہوں؟	(۱۲) کیوں کیلئے؟ کچھ بھی نہیں

ذیل کے فارسی جملوں کی اردو بناؤ اور مذکورہ بالا جملوں سے مطابق کرو	۱۱ سوال اوچھا باماست ؟
جواب جزئیت چرا	۱۲ سوال شمارہ کے ہمراہ ہیند
جواب از صبح	۱۳ سوال شمارہ جزئیت کہ اوچگونہ است
جواب مارا چہ جزئیت	۱۴ سوال شمارہ جزئیت کہ چناں شد
جواب مدار جزئیت کہ چہ شد	۱۵ سوال این طرف کدام است
جواب کے نیت	۱۶ سوال آیا شما ہم در میان ہیند
جواب بے	۱۷ سوال این چیز ہا برائے کیت ؟
جواب برائے موہن	۱۸ سوال شما کجا ہیند ؟
جواب ما ہمہ ایجا ایم	۱۹ سوال اگر منم او ہم ہست
۱۰ اگر ما نیتیم پس کے نیت	۲۰ اگر کے نیت باشد
۱۲ چرا چیت ؟ چیزے نیت ؟	

سوالات

۱۱ اسم استفہام کون سے ہیں اور کس موقع پر آتے ہیں (۲) جزو شرط کونسے ہیں اور کس کو عادت ہے

جوابات

۱۱ اس استفہام حال پوچھنے کے موقع پر بطور سوال آتے ہیں۔ اور کدام، کیت چرا کہ وغیرہ ہیں (۲) اگر گرہوں سے جو شرط کے موقع پر بولتے ہیں اور اسکا دوسرا جملہ جزا کہلاتا ہے

مشق پرہام

استعمال افعال صیغہ واحد غائب اور جمع غائب

۱۱ زید، موہن، سلطان، بہمدی، گوہند لوگوں کے نام ہیں جب یہ کسی کام کو کریں گے تو فاعل کہلا میں گئے۔

بودن	معدن	ماندن	آفتادون	آوردن	آستن	کردن	گفتن
ہوتا	ہوتا	رہتا	گرتا	لانا	ہونا	کرنا	کہتا
نوشتن	دادن	ہنادن	خواندن	شکستن	دیدن	یافتن	کشتن
لکھتا	دیتا	رکھتا	پڑھتا	ٹوڑتا	دیکھتا	پاتا	لوتا

(۱) فارسی مصدر میں جس سے سارے فعل بنائے جائیں اور خود کسی سے نہ نکلے اس کو مصدر کہتے ہیں مصدر کے آخر میں ون یا تن ہوتا ہے۔

(۲) فعل ماضی گزرے ہوئے زمانہ کو کہتے ہیں مصدر کا ون مع زبرگرا کر بنائے ہیں اس طریقے سے فقرات ذیل کی فارسی بناؤ اور دیکھو تم گرا اور مرث دو نو کسے لئے ایک ہی فعل آیا کرتا ہے (۱) کہا لکھا رکھا۔ بکرنے توڑا۔ احمد نے کہا۔ محمود نے لکھا۔ سوہن نے دیا گو بند نے رکھا عمر نے کھایا۔ بکرنے توڑا۔ حامد گر پڑا۔ رامیشور بیباں کا۔ محمود کو بے خبر لایا جس نے لکھا ہا۔ یہ گرا اور وہ لٹا۔ پوسٹ نے دیا محمود نے پایا۔ کون آیا۔ کیا لایا۔ اس نے پایا اس نے رکھا۔ سینا گری۔ ملکہ آئی۔ حمیدہ کیسی ہے؟ یہ گفتاری کون ہے ہماری بہن ہے۔ بہن کی فارسی خواہرا اور ہمیشہ ہے۔

(۳) محمود اور حامد نے لکھا۔ انھوں نے کہا گو بند اور مشنکر نے دیا سب نے دیا بہت لوگ آئے اور چلے گئے کیونکہ کوئی نہ تھا۔ یہ کیا تھا اور کیا ہو گیا۔ سلطان اور افضل کیوں آئے سر دراز اور ملکہ میٹھے اور انھوں نے اپنا سبق یاد کر لیا۔ سوہن اور موہن نے قفل توڑا۔ صیغہ میں نے کتاب دی۔ گوردیال اور گھردیال بازار سحر آلی

حاشیہ

(۱) گفت۔ نوشت۔ ہناد۔ بکر شکست۔ احمد گفت۔ محمود نوشت۔ سوہن داد۔ گو بند ہناد۔ عمر خورد، بکر شکست۔ حامد افتاد۔ رامیشور اینجا ماند محمود حیرے آورد ہر کہ نوشت او خواند، این افتاد و آل شکست۔ پوسٹ داد۔ محمود یافت۔ کدم آمد۔ چہ آورد، میں یافت، اونہا و سینا افتاد۔ ملکہ آمد، حمیدہ چگونہ است۔ میں ارشما

کیست۔ خواہراست (۲) محمود و حامد نوشتند ایشان گفتند۔ گویند و شکر دادند
ہمہ دادند، بسیار کسان آمدند و رفتند، چرا کہ کے بنو دایں چہ بود و چہ شد،
سلطان و افضل چرا آمدند۔ سر فرسراز و ملکہ نشستند۔ ایشان سبق خود یا و کردند
سوہن و موہن قفل شکستند۔ صیغہ و سیر کتاب دادند۔ گوردیال و رتھردیال
از بانا آمدند :

سوالات

(۱) بتاؤ کہ اسم موصول کے لئے اہد و اور فارسی میں کون سے الفاظ آتے ہیں
(۲) ان جملوں میں اشارہ قریب اور اشارہ بعید کے لئے کون سے الفاظ بولے ہیں

مشق حکیم (۵)

استعمال صیغہ واحد حاضر اور جمع حاضر

(۱) ماضی مطلق کے صیغہ واحد غائب پر (دی) زیادہ کر کے واحد حاضر کا صیغہ
بتاتے ہیں جیسے گفت سے گفتی۔
(۲) ماضی مطلق کے صیغہ واحد غائب پر (بید) زیادہ کر کے جمع حاضر کا صیغہ بتاتے
ہیں۔ گفت۔ گفتید۔

فقرات ذیل کی فارسی بناؤ

(۱) اس نے نکھا (۲) انہوں نے لکھا (۳) تو نے لکھا (۴) تم نے لکھا (۵) انہوں نے
پایا (۶) ملکہ اور جمیلہ نے توڑا (۷) حامدہ اور محمودہ آگئیں (۸) تم چلی گئیں اور
وہ آگئیں (۹) اس نے پایا (۱۰) تم نے پایا (۱۱) تو نے پایا (۱۲) اس نے توڑا۔
(۱۳) تم نے توڑا (۱۴) انہوں نے توڑا (۱۵) انہوں نے ڈھونڈا (۱۶) تم نے ڈھونڈا
(۱۷) ظیبہ و ملکہ حاضر ہیں (۱۸) جمیلہ اور سیتا غیر حاضر ہیں (۱۹) وہ آئے وہ آئی

(۳۱) تو آئی (۲۲) تو آیا (۲۳) تم آئیں (۲۴) وہ آیا (۲۵) تو آیا (۲۶) تم لے (۲۷) تم نے کہا (۲۸) تم رہے (۲۹) سیتا اور سیتا چلے گئے (۳۰) اس جگہ سب رہ گئے

ان فقرہ کی اردو بناؤ

(۱) ادنوشت (۲) ایشاں نوشتند (۳) تو نوشتی (۴) شما نوشتید (۵) ایشاں یافتند (۶) ملکہ جمیلہ شکستہ (۷) حامدہ و محمودہ آمدند (۸) شما رفتید۔ ایشاں آمدند (۹) او یافت (۱۰) شما یافتید (۱۱) تو یافتی (۱۲) او شکست (۱۳) تو شکستی (۱۴) شما شکستید (۱۵) ایشاں جیتند (۱۶) شما جیتید (۱۷) طیبہ و ملکہ حاضر اند (۱۸) جمیلہ و سیتا غیر حاضر ہووند (۱۹) ایشاں آمدند (۲۰) آل زن آمد (۲۱) تو آمدی (۲۲) تو کس آمدی (۲۳) شما امید (۲۴) آمد (۲۵) آمدی (۲۶) امید (۲۷) گفتید (۲۸) ماندید (۲۹) سیتا و راجپندر رفتند (۳۰) ہمہ اہمہ اہمہ ماندند۔

مشق ششم (۶)

استعمال صیغہ واحد متکلم اور جمع متکلم

متکلم بامیں کرنے والے کو کہتے ہیں۔ واضحی مطلق کے واحد غائب کے صیغہ پر دم زیادہ کر کے واحد متکلم اور دم زیادہ کر کے جمع متکلم کا صیغہ بنتے ہیں اور واحد غائب جمع غائب واحد حاضر۔ جمع حاضر۔ واحد متکلم۔ جمع متکلم ان چھ صیغوں کو پوری گردان کہتے ہیں۔

ان مصادر سے گردان کرو

زدن رفتن کشتن بردن کشیدن فرودختن ازوختن گریستن
بارنا چلنا ماروانا لیجانا کھینچنا بیچنا جلانا رونا

فارسی بناؤ

(۱) گیا (۲) میں گیا (۳) مارا (۴) میں نے مارا (۵) تم نے بیچا (۶) بیچنے بیچا (۷) تم نے حبلا یا (۸) بیچنے جلا یا (۹) بیچنے محمود کے ساتھ پڑھا (۱۰) تم نے میرے ساتھ چراغ جلا یا (۱۱) میں نے قفل کھینچا اور وہ لوٹ گیا (۱۲) میں نے کتاب دیکھی (۱۳) مجھے قلم خریدے (۱۴) ہم سب بیچے (۱۵) وہ سویا (۱۶) سب روئے۔
 (۱۷) تو رویا (۱۸) تم روئے (۱۹) میں نے خریدا (۲۰) مجھے خریدا (۲۱) مجھے یہ قلم دان نہیں خریدا کیونکہ وہ نہیں آئے (۲۲) جب تم آئے تو ہم سب چلے گئے (۲۳) انہوں نے مہل مارا

حل مشق

(۱) رفت (۲) رفتم (۳) زد (۴) زدم (۵) فروختند (۶) فروختم (۷) فروختند
 (۸) افروختیم (۹) با محمود خواندیم (۱۰) شما با من چراغ افروختید (۱۱) من قفل کشدم و او شکست (۱۲) من کتاب دیدم (۱۳) ما قلم خریدیم (۱۴) ما ہمہ نشینیم (۱۵) او گریست (۱۶) او گریستند (۱۷) اگر گریستی (۱۸) اگر گریستید (۱۹) خریدیم (۲۰) خریدیم (۲۱) ما این قلم دان نہ خریدیم چہرہ ایشاں نیامد (۲۲) چون شما آمدید ما ہمہ رفتہ بودیم (۲۳) ایشاں مارا زودند

اس نقشے کی پوری گردان بنا کر کا قاعدہ میں نشین کرو

سعید { آیا پڑھا گرا سویا رویا کہا } و حد غائب

آخر مصدر کا وزن مع در گرا دینے سے ماہی مطلق کا صیغہ واحد غائب بن جاتا ہے۔

احمد و محمود { خوانند آمدند گریستند خفتند افتادند خوانندند } جمع غائب

ماضی مطلق کے صیغہ واحد غائب پر (ند) زیادہ کر کے صیغہ جمع غائب بتاتے ہیں۔

تو بولا توڑیا توڑیا توکرا توڑیا تو آیا تو آیا
 سعید گھنٹی گریٹی خفتی نقادی خاندی آدمی

ماضی مطلق کے واحد غائب کے صیغہ پر (دی) زیادہ کر کے صیغہ واحد حاضر بناؤ

آئے تھے پڑھا تم گئے تم سوئے تم روئے تم کھائے تم کھام جمع حاضر
 احمد محمود آمدید خواندید انقادید خفتید گریٹید گھنٹید

ماضی مطلق کے واحد غائب کے صیغہ پر (ید) زیادہ کر کے جمع حاضر بناؤ

میں بولا میں بویا میں سویا میں گرا میں پڑھا میں آیا
 خوانم گریتم خفتم انقادم خواندم آدمم

ماضی مطلق کے واحد غائب کے صیغہ پر (وم) زیادہ کر کے واحد تکلم بناؤ

آئے مجھے پڑھا ہم گئے ہم سوئے ہم روئے ہم کھائے ہم کھام جمع تکلم
 آدمیم خوانیم انقادیم خفیم گریٹیم گھنٹیم خوانیم

ماضی مطلق کے واحد غائب کے صیغہ پر (یم) زیادہ کر کے جمع مستکلم کا صیغہ بناؤ۔

مشق ہفتم

استعمال ماضی قریب

ماضی قریب جس کو گزرے ہوئے تھوڑا عرصہ ہوا ہو ماضی مطلق کے واحد غائب

صیغہ پر (ا) اور (است) زیادہ کر کے بتاتے ہیں

(۲) گردان فعل ماضی قریب

گردا است	گردا استند	گردا استی	گردا استند	گردا استم	گردا استیم
گردا	گردا اند	گردا	گردا اند	گردا ام	گردا ایم